

**ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА**  
**до проєкту постанови Кабінету Міністрів України**  
**«Деякі питання вдосконалення управління об'єктами державної**  
**власності»**

**Мета:** Забезпечення контролю за якістю звітів про оцінку, складених для випадків переоцінки активів державних підприємств та господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належить державі, та корпоративне управління якими здійснюється Фондом державного майна України або іншими органами державної влади, а також забезпечення відображення в балансах зазначених підприємств балансової вартості, яка відповідає ринковій (справедливій) вартості.

**1. Підстава розроблення проєкту акта.**

Проєкт акта розроблено на виконання доручення Першого віце-прем'єр-міністра України від 11.12.2018 № 47890/1/1-18.

**2. Обґрунтування необхідності прийняття акта**

Відповідно до Закону України «Про Фонд державного майна України» Фонд державного майна України (далі – Фонд) є центральним органом виконавчої влади із спеціальним статусом, що реалізує державну політику у сфері приватизації, оренди, використання та відчуження державного майна, управління об'єктами державної власності, у тому числі корпоративними правами держави щодо об'єктів державної власності, що належать до сфери його управління, а також у сфері державного регулювання оцінки майна, майнових прав та професійної оціночної діяльності.

На сьогодні існує розбіжність в законодавстві – стаття 7 Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» (далі – Закон про оцінку) передбачено, що з метою переоцінки основних засобів підприємства для цілей бухгалтерського обліку необхідно проводити незалежну оцінку, а законодавство, що регулює питання бухгалтерського обліку, надає право бухгалтеру здійснювати переоцінку самостійно (без залучення суб'єктів оціночної діяльності).

Згідно із нормами законодавства з питань бухгалтерського обліку підприємство може здійснювати переоцінку своїх активів із залученням суб'єкта оціночної діяльності у разі, якщо це передбачено політикою ведення бухгалтерського обліку, прийнятою таким підприємством.

Слід звернути увагу, що Закон про оцінку надає право здійснювати оцінку майна виключно суб'єктам оціночної діяльності. Згідно із статтею 5 Закону про оцінку до суб'єктів оціночної діяльності належать суб'єкти оціночної діяльності – суб'єкти господарювання, які отримали сертифікат суб'єкта оціночної діяльності та забезпечують проведення незалежної оцінки майна, або органи державної влади та органи місцевого самоврядування, які отримали повноваження на здійснення оціночної діяльності в процесі виконання функцій з управління та розпорядження державним майном та (або) майном, що є у комунальній власності, та у складі яких працюють оцінювачі (які проводять, так звану, стандартизовану оцінку).

З огляду на зазначене реалізація норми статті 7 Закону про оцінку щодо обов'язкової оцінки з метою переоцінки основних засобів підприємства для цілей бухгалтерського обліку забезпечується виключно шляхом проведення незалежної оцінки суб'єктом оціночної діяльності – суб'єктом господарювання.

Стаття 22 Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна» передбачає, що об'єкти малої приватизації підлягають продажу за їх балансовою вартістю.

Зазначена розбіжність в законодавстві призводить до того, що активи більшості державних унітарних підприємств та господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належить державі, мають балансову вартість, яка не відповідає справедливій (ринковій) вартості. До об'єктів малої приватизації можуть належати як цілісні майнові комплекси, які згідно із зазначеним законом за своїми характеристиками не можуть бути віднесені до об'єктів великої приватизації, так і окремо визначені об'єкти (наприклад, нерухомість або об'єкти незавершеного будівництва), які обліковуються на балансі державних підприємств, господарських товариств. Зазначені об'єкти малої приватизації мають досить низьку стартову ціну продажу через відсутність належного бухгалтерського обліку на підприємствах. Це у свою чергу призводить до недоотримання державним бюджетом надходжень від приватизації об'єктів малої приватизації. Усунення цієї проблеми можливе шляхом дотримання зазначеними господарськими товариствами статті 7 Закону про оцінку під час ведення бухгалтерського обліку та забезпечення Фондом рецензування відповідних звітів про оцінку, складених для цілей бухгалтерського обліку.

Здійснюючи свої повноваження у сфері управління корпоративними правами держави, Фонд проводить моніторинг фінансово-економічних показників діяльності господарських товариств, які належать до сфери його управління, а також входить до складу наглядової ради таких товариств. Під час перевірки фінансово-економічних показників зазначених товариств Фонд виявляє значну кількість товариств, переоцінка необоротних активів яких здійснюється без дотримання статті 7 Закону про оцінку, що у свою чергу призводить до:

недостовірного відображення у фінансовій звітності вартості активів, що не дає змоги органу управління державним майном надати інвесторам і менеджерам реальну ціну підприємств на ринку;

відсутності актуальної інформації про інвестиційну привабливість підприємства, зокрема показників платоспроможності та ліквідності.

Слід зазначити, що згідно із Законом про оцінку передбачено процедуру рецензування звітів про оцінку майна, яку не дотримують державні підприємства та суб'єкти господарювання у повній мірі.

Закон про оцінку визначає обов'язковість рецензування звітів про оцінку у випадках прийняття, погодження та затвердження оцінки майна державним органом приватизації або іншим органом державної влади чи органом місцевого самоврядування. В інших випадках рецензування звітів про оцінку здійснюється за запитом особи, яка заінтересована у використанні такого звіту, та виконується іншими особами, визначеними статтею 13 Закону про оцінку. На сьогодні

державні підприємства, господарські товариства не дотримуються зазначеної норми у разі проведення оцінки для цілей бухгалтерського обліку, хоча з огляду на норму статті 13 Закону про оцінку це має бути обов'язковим, оскільки оцінка майна приймається Фондом (іншим органом державної влади) під час виконання своїх функцій як органом управління державним майном.

Відсутність прямої норми законодавства щодо необхідності рецензування звітів про оцінку, складених для цілей бухгалтерського обліку, призводить до зловживань посадовими особами державних підприємств або акціонерних товариств з державною часткою під час розпорядження державними активами.

Враховуючи положення Закону України «Про Кабінет Міністрів України», статті 5 Закону України «Про управління об'єктами державної власності», вирішення проблемного питання можливе шляхом прийняття відповідного акта Кабінету Міністрів України, який визначатиме обов'язковість дотримання державними підприємствами та господарськими товариствами положень статті 7 Закону про оцінку під час переоцінки своїх активів та проведення рецензування відповідних звітів про оцінку, складених для цілей бухгалтерського обліку, та впливатиме на удосконалення ефективності управління об'єктами державної власності.

З огляду на зазначене Фонд розробив проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання вдосконалення управління об'єктами державної власності» (далі – Проєкт).

### **3. Суть проєкту акта**

Проєкт зобов'язує державні підприємства та господарські товариства, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належить державі, здійснювати переоцінку своїх активів із дотриманням вимог Закону про оцінку та забезпечувати рецензування звітів про оцінку, складених для випадків переоцінки своїх активів, рецензентами, що працюють в державних органах приватизації.

### **4. Правові аспекти**

Нормативно-правова база, що стосується питань оцінки майна, у тому числі для цілей бухгалтерського обліку, управління об'єктами державної власності, включає: Господарський кодекс України, закони України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні», «Про Фонд державного майна України», «Про приватизацію державного і комунального майна», «Про управління об'єктами державної власності», національні стандарти оцінки.

#### **4<sup>1</sup>. Відповідність засадам реалізації органами виконавчої влади принципів державної політики цифрового розвитку**

Проєкт не стосується питань інформатизації, електронного урядування, формування і використання національних електронних інформаційних ресурсів, розвитку інформаційного суспільства, електронної демократії або цифрового розвитку.

### **5. Фінансово-економічне обґрунтування**

Реалізація Проєкту не потребує додаткових матеріальних витрат.

## **6. Прогноз впливу**

Прийняття Проекту найбільше зачіпає інтереси держави, державних підприємств та суб'єктів господарювання, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належить державі.

Норми Проекту покликані захистити майнові інтереси держави шляхом належного контролю за фінансово-економічними показниками державних підприємств або акціонерних товариств з державною часткою у статутному капіталі. Реалізація норм Проекту приведе до належного бухгалтерського обліку державних підприємств, суб'єктів господарювання, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належить державі, щодо яких прийнято рішення про приватизацію, що у свою чергу забезпечить формування об'єктивної стартової ціни об'єктів малої приватизації.

## **6<sup>1</sup>. Стратегічна екологічна оцінка**

Проект не затверджує документ державного планування, підготовлений відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

## **7. Позиція заінтересованих сторін**

Проект не зачіпає інтереси соціальних партнерів.

## **8. Громадське обговорення**

Проект разом із повідомленням про його оприлюднення та аналізом регуляторного впливу підлягає громадському обговоренню. Із цією метою Проект розміщено на офіційному сайті Фонду для одержання зауважень і пропозицій. Таким чином, головний розробник Проекту вжив максимально вичерпних заходів для оприлюднення зазначеного Проекту з метою забезпечення широкого громадського обговорення його положень не тільки фахівцями у сфері оцінки майна, а також усіма бажаючими взяти участь у його обговоренні членами суспільства.

## **9. Позиція заінтересованих органів**

Відповідно до порядку, встановленого Регламентом Кабінету Міністрів України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 18.07.2007 № 950 (далі – Регламент), Проект надсилався Міністерству економічного розвитку і торгівлі України, Міністерству фінансів України, Державній регуляторній службі України з метою погодження.

У зв'язку зі зміною складу Уряду Проект відповідно до вимог § 40 Регламенту потребує повторного погодження.

## **10. Правова експертиза**

Відповідно до глави 4 розділу 4 Регламенту Проект підлягає направленню до Міністерства юстиції України з метою проведення правової експертизи його положень.

У зв'язку зі зміною складу Уряду Проект потребує повторного погодження Міністерством юстиції України.

## **11. Запобігання дискримінації**

У Проєкті відсутні положення, які містять ознаки дискримінації.

## **11<sup>1</sup>. Відповідність принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків**

У Проєкті відсутні положення, які порушують принцип забезпечення рівності прав та можливостей жінок і чоловіків та які впливають на представників обох статей.

## **12. Запобігання корупції**

У Проєкті відсутні правила та процедури, що відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень.

## **13. Прогноз результатів**

Обов'язковість проведення незалежної оцінки у випадках переоцінки основних засобів державних підприємств та суб'єктів господарювання, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належить державі, забезпечить належне ведення бухгалтерського обліку та відображення у фінансовій звітності таких підприємств дійсної балансової вартості активів, яка буде відповідати ринковій (справедливій) вартості, що у свою чергу, сприятиме покращенню ефективності державного управління об'єктами державної власності. Стосовно об'єктів державної власності, щодо яких прийнято рішення про приватизацію, зазначена норма забезпечить формування об'єктивної стартової ціни об'єктів малої приватизації, що у свою чергу позитивно вплине на надходження до державного бюджету. Обов'язковість проведення Фондом рецензування звітів про оцінку активів державних підприємств, суб'єктів господарювання, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належить державі, складених для цілей переоцінки активів зазначених підприємств, забезпечить контроль якості таких звітів.

**Голова Фонду  
державного майна України**

**Дмитро СЕННИЧЕНКО**

«\_\_\_» \_\_\_\_\_ 2019 року